

Diyanet Reisi ve dinde reform

Makamının, tavrının, mesajlarının ve halkla ilişkilerinin önemine inananlar, medya ile ilişkileri sağlıklı kurmaya da itina ederler. Bu çerçevede, bir yandan medya ile iyi ilişkiler kurmayı, diğer yandan da "medya malzemesi" olmamayı başarırlar. Yani medyanın sizi, kendi gündemi içinde dilediği gibi kullanmasına imkân vermemeyi...

Bir Diyanet İşleri Başkanı'nın da böyle bir hassasiyet içinde olması gerektiğini düşünüyorum.

Acaba son "dinde reform" tartışmaları, Diyanet İşleri Başkanı Sayın Mehmet Nuri Yılmaz'ın bir yandan sür-manşete çıkarken, diğer yandan da medya malzemesi olmama hassasiyeti içinde hareket ettiğini mi gösteriyor? Ne yazık ki öyle gözüküyor. Öyle gözüküyor, çünkü bizzat kendileri, "reform" söylemi içine kendisinin, "bir gazeteci" tarafından sokulduğunu ifade ediyor. İşte, bir Diyanet Reisi buna izin vermemeli, diye düşünüyorum.

Olayın gelişmesi şöyle:

Senaryo, Sabah gazetesi yönetmenliğinde sahneleniyor. Gazete, Diyanet Reisi'nden bazı konularda görüşler alıyor ve bunları şu ifadelerle sunuyor: "İslâm'da reform için harekete geçen Diyanet İşleri, İslâm dünyasına Sabah aracılığıyla seslendi." (Sabah, 20 ve 22 Temmuz 2000) Gazeteye göre Diyanet, "reform" çerçevesinde, çağın ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde resmi bir Kur'an tefsiri hazırlanmasını, Din İşleri Yüksek Kurulu'na kadın üye alınması, fıkıh alanında yeni içtihadlar yapılmasını, İslâm'ın imajının düzeltilmesini öngörüyor.

Gazete, bu mesajı, üst üste birkaç gün sür-manşetten veriyor.

Bu süre içinde Sayın Reis, gazeteye bir açıklama gönderip, söylediklerinin "İslâm'da reform"la bir ilgisinin bulunmadığını, böyle sunmanın Müslüman halk nezdinde yanlış anlaşılacağını, bunların bir Müslüman'ın en tabii dini görevleri arasında bulunduğunu açıklamıyor.

İslâm dünyasında tefsir ilk defa yapılıyor değil. İctihad, yetkili-müçtehid evsafını taşıyan ilim adamı olduğu takdirde yasaklanmış değil. İslâm'ın ana kaynaklarını, çağın ihtiyaçlarını dikkate alarak yeniden-yeniden okumanın önünde engel bulunmuyor. Kadın konusundaki yorum arayışları da, İslâm içindeki olağan çabalardan...

Buna karşılık "İslâm'da reform", İslâm'ın önüne konan bambaşka bir talep. Sabah grubunun, böyle bir tema'yı bugün ısıtmasının arka planı da araştırılması gereken bir konu. Yadırgatıcı olan, Sayın Reis'in, "İslâm'da reform" söylemi içinde gazeteye birkaç günlük malzeme olmayı sineye çekmesi.

Bunun, Diyanet'in yapmayı planladığı iyi niyetli çalışmaları bile "reform" klişesi altında gölgelediği, İslâm üzerinde reform hesapları yapan kesimleri ümitlendirirken, dindar halk kesimlerini üzdüğü dikkate alınmıyor.

Sayın Reis, üç gün sonra, bir başka gazetede, haber metni içinde kaybolan sözlerinde duruma açıklık kazandırıyor:

"Reform ifadesi bana ait değil. Bir gazeteci arkadaş öyle yazmış. İşlâm dininde reform olmaz. Biz doğruları, İşlâm'ın özünde ve ruhunda olan şeyleri söylüyoruz." (Milliyet, 25 Temmuz 2000)

Ama, acaba Sayın Reis'in bu sözleri ne kadar insana ulaşıyor?

Ve acaba kamuoyunda Diyanet, "İşlâm'da reform" eylemine soyunmuş bir garip dini kuruluş imajı ile yer etmiyor mu?

AVRASYA şÛRÂSI

Diyanet'in girişimlerinden söz ederken, bu yıl döndücüsü Bosna Hersek'te düzenlenen Avrasya İşlâm şÛrâsı ile verilen imajdan söz etmemek de olmaz.

Ne yazık ki, Diyanet'in, geniş bir coğrafyada İşlâmî hayatın yeniden ihyası yönünden son derece hayati bu olumlu çabası da, aynı medya tarafından, "Türkiye adına, Arap ve İran İşlâm'ına meydan okuma" olarak sunuldu. Bunun da, imaj kaygısı ile yola çıkılmış olsa bile, çağdaş İşlâm imajını yaralayan bir tavır olduğunu belirtmek gerekiyor.

Evet, İşlâm coğrafyasında Türkiye, İran ve Arap (daha çok Vahhabi) çizgisi, farklılaşıyor. Farklılaşmadan öte, yer yer tartişma-karşı karşıya gelme de var... Bu vakianın, İşlâm'a hasret geçen uzun yılların ardından yeniden İşlâm'la buluşan ve İşlâmî bilgileri nerdeyse sıfır seviyesinde olan insan topluluklarını nasıl olumsuz etkilediğine bizzat tanık olmuş bir insanım. Öyle ki bu farklılaşmanın içinde kafası karışan insanlar, inancın heyecanını duymadan önce, gerçek İşlâm'ın ne olduğunu anlamaya çalışıyorlar. "Bunca tartişma, ağır suçlamalar ihtiva eden bunca farklılaşma neden?" sorusunun cevabını bulamıyorlar.

Farklılaşmanın ardında, "millî nüfuz arayışları" bulunduğu açıkça görülüyor ama, insanların İşlâm'la ilişkileri açısından bakıldığında, sonuçta ortaya, duyguları-düşünceleri paramparça olmuş topluluklarının çıktığı da görülüyor.

Dini bir kurumun -eğer Diyanet öyle ise- İşlâm tebliği açısından, biraz daha farklı değerlendirmeler yapabileceğini düşünüyorum.

İster Avrasya şÛrâsı'nda olsun, isterse başka platformlarda, İran ve Arap ülkeleri ilim adamlarını da içine alacak çerçevede bir toplantı düzenlenip, İşlâmî bilgi seviyesi sıfır noktasında bulunan insanlara kadim tartişmaları taşımak yerine, daha saf bir islâmî söylem sunma gereği üzerinde durulabilir. Ne de olsa, Allah'ın huzurunda insanlar, tek bir İşlâm'dan sorumlu tutulacaklar... Türk, İran veya Arap 'İşlâm'ından değil, Kur'an'ın ve Hazreti Muhammed'in 'İşlâm'ından... Ya da Kitap ve Sünnet'in işığında algılanan İşlâm'dan...

atasgetiren@yenisafak.com

27 TEMMUZ 2000